

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Назарій Науменко

*Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського,
вул. Острозького, 32, Вінниця, Україна, UA–21001
vasilevskyi94@gmail.com*

У статті йдеться про необхідність оптимізації самоосвітньої діяльності студентів педагогічного університету за умов впровадження інноваційних технологій, існуючого дефіциту часу, затребуваності постійного підвищення кваліфікації фахівців. Проаналізовано підходи вітчизняних дослідників до визначення сучасних особливостей самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Запропоновано визначення самостійної роботи студентів у закладі вищої освіти.

Акцентовано увагу на проєктній технології, зокрема на вебквестах як ефективному підході до організації самостійної роботи студентів педагогічного університету.

Сформульовано організаційно-педагогічні умови досягнення оптимальної результативності самостійної роботи студентів педагогічного університету: включення студентів до проєктної діяльності на основі інтердисциплінарного підходу; застосування хмарних мережевих технологій в організації проєктної діяльності майбутніх учителів на основі інтердисциплінарного підходу; оволодіння майбутніми педагогами універсальними когнітивними та метакогнітивними стратегіями самоосвіти в процесі проєктної діяльності, що організується засобами хмарних технологій; поєднання колективної та індивідуальної форм пізнання в проєктній діяльності, що забезпечує можливості для самоактуалізації особистості майбутніх учителів. Узагальнено ознаки, що підтверджують доцільність застосування вебквесту в самостійній роботі майбутніх учителів: проблемний характер завдання; рольові настанови; поєднання індивідуальної та групової форм самостійної роботи; акумулювання різних видів діяльності (пізнавальної, інформаційно-пошукової, аналітико-дослідницької).

Розглянуто сучасну оптимальну форму організації самостійної роботи студентів – інтердисциплінарний вебквест, орієнтований на самостійний пошук вирішення проблемних завдань, зміст яких виходить за межі конкретної дисципліни. Проаналізовано особливості діяльності студентів і викладача відповідно до структури інтердисциплінарного вебквесту (цільовий, змістовний, інформаційний, презентаційний блоки).

Ключові слова: організаційно-педагогічні умови, самостійна робота, студенти, оптимізація, проєктна технологія, вебквест, інтердисциплінарність, хмарні технології.

Постановка проблеми. Формування особистості відбувається протягом усього життя індивіда, для цього потрібна не тільки наявність у суб'єкта стійкої потреби у пізнанні, а й здатності до її задоволення. Цими здатностями є компетенції самостійного пошуку, генерації та перетворення інформації на нову якість засобами мережевих технологій, що набувають майбутні вчителі під час навчання в закладі вищої освіти. Однак, як показує практика [14], більшість випускників вищої школи, потрапляючи в реальне професійне середовище з високим рівнем невизначеності, яким є заклад загальної середньої освіти, не мають елементарних навичок автономного прийняття рішень, потребують постійної допомоги та зовнішнього контролю, що свідчить про недооцінювання статусу самостійної роботи з боку суб'єктів освітнього процесу в ЗВО. Усвідомлення студентом результатів самостійної навчально-пізнавальної діяльності як особистісно значущих стимулює потребу в самоосвіті, підвищує якість когнітивних та метакогнітивних процесів [11].

Варто зазначити існування стереотипних уявлень викладачів ЗВО [14] щодо ролі самостійної роботи, яка, на їхній погляд, безпосередньо пов'язана з функцією накопичення студентами багажу фундаментальних знань та закріпленням ключових компетенцій. Такий підхід до самоосвітньої діяльності студентів призводить до формалізму та шаблонності у формах її організації. У разі змішаного навчання цінність мають як абсолютні показники навченості майбутніх фахівців, зазначені в дипломі про вищу освіту, так й особистісні, ділові якості майбутніх педагогів. Пізнавальна самостійність як інтегративна властивість особистості є основою для подальшої самоосвіти фахівця, що актуалізує необхідність використання дистанційних технологій у процесі самоосвітньої діяльності студентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сучасному етапі освітнього процесу в закладі вищої освіти самостійна робота студентів є організованою навчально-пізнавальною діяльністю, зміст якої має бути спрямований не тільки на набуття практичних умінь самостійного мислення та поведінки, а й на формування особистісних якостей майбутніх фахівців (самостійність, ініціативність, креативність, відповідальність) [10].

У публікаціях сучасних науковців процес професійної самоосвіти визначають як цілеспрямовану пізнавальну діяльність, що керується самою особистістю [2; 10; 11].

Н. Васиньова зазначає, що в освітньому процесі педагог повинен уміти використовувати свій особистісний та професійний потенціал, формувати

індивідуальну професійну траєкторію. Він має бути готовий займатися безперервною професійною самоосвітою [1].

О. Мармаза акцентує увагу на тому, що професійна самоосвіта підпорядкована професійній діяльності, спрямована як на актуалізацію відомої інформації, так і на отримання суб'єктивно або об'єктивно нового продукту [11].

Мета статті – сформулювати організаційно-педагогічні умови оптимізації використання дистанційних технологій у процесі самоосвітньої діяльності студентів.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах швидкого темпу зростання досягнень науково-технічного прогресу, впровадження інноваційних технологій, існуючого дефіциту часу та затребуваності постійного підвищення кваліфікації, оптимальним вирішенням проблеми формування готовності майбутніх учителів до роботи в умовах змішаного навчання є компетенції самостійного пошуку нових знань. Самоосвіта є суб'єктно-регульованою пізнавальною діяльністю, спрямованою на формування особистісної та професійної самореалізації в процесі безперервної освіти.

Самостійну роботу ми розглядаємо як *форму самоосвітньої діяльності студента, що реалізується в процесі навчання, але не обмежена ним, спрямована на становлення особистості, яка має стійку потребу в пошуку способів набуття і засвоєння нових знань, прагне задовольнити її через прояв власної пізнавальної активності та самостійності, застосовуючи механізми саморегуляції інтелектуальної праці.*

Організація самостійної роботи у закладі вищої освіти потребує оптимізації – застосування інноваційних форм, що дають студенту можливість досягти якісного рівня пізнавальної самостійності через перехід зовнішніх аспектів процесу пізнання у внутрішню площину особистості [4]. Метою організації самостійної роботи студентів є розвиток пізнавальної самостійності майбутніх учителів як основи формування особистості, яка готова до подальшої самоосвіти.

Сучасний погляд на проблеми оптимізації самостійної роботи майбутніх учителів свідчить про необхідність зміни традиційних підходів до організації самостійної роботи через упровадження продуктивних форм та інноваційних засобів змішаного навчання. Вирішенням цих проблем стає використання хмарних мережевих технологій.

Для досягнення оптимальної результативності самостійної роботи студентів педагогічного університету потрібним є виконання таких організаційно-педагогічних умов:

- включення студентів до проєктної діяльності на основі інтердисциплінарного підходу;

- застосування хмарних мережевих технологій в організації проєктної діяльності майбутніх учителів на основі інтердисциплінарного підходу;
- оволодіння майбутніми педагогами універсальними когнітивними та метакогнітивними стратегіями самоосвіти в процесі проєктної діяльності, що організується засобами хмарних технологій;
- поєднання колективної та індивідуальної форм пізнання в проєктній діяльності, що забезпечує можливості для самоактуалізації особистості майбутніх учителів [15; 16].

Здобуття інформаційного продукту нової якості є кінцевим результатом проєктної діяльності студента, що сприяє формуванню компетенцій самоосвіти. Багато дослідників [6; 9; 13] наголошують на перевагах застосування вебквестів під час організації навчальної діяльності студентів як одного з видів навчальних проєктів, спрямованого на індивідуалізацію освітнього процесу, особистісний та професійний розвиток майбутніх педагогів, що відповідає нашому розумінню самостійної роботи як засобу розвитку особистості майбутніх учителів, підготовки їх до роботи в умовах змішаного навчання.

Узагальнення результатів сучасних досліджень [6; 9; 13] дає змогу виокремити ознаки, що підтверджують доцільність застосування вебквесту в самостійній роботі майбутніх учителів:

- проблемний характер завдання, що стимулює пізнавальну активність, формує власний стиль пізнання, креативність, розвиваючи тим самим самостійність;
- рольові настанови, які дають студенту можливість спробувати себе як фахівця з різних предметних галузей (учитель, дизайнер презентації, мистецтвознавець, психолог), що сприяє виробленню автономних дій, пов'язаних з прийняттям рішень в умовах невизначеності;
- поєднання індивідуальної та групової форм самостійної роботи, що зумовлює для кожного учасника необхідність організації ефективної міжсуб'єктної взаємодії (студента з викладачем, студента зі студентом, студента із зовнішніми суб'єктами, тобто з консультантом у ЗЗСО, адміністратором ресурсу, стейкхолдерами, учасниками форумів) та суб'єкт-об'єктної взаємодії з ресурсами, з інформацією; отриманий регуляторний досвід такої взаємодії становить особливу цінність для подальшої самоосвіти в Інтернет-просторі;
- акумулювання різних видів діяльності (пізнавальної, інформаційно-пошукової, аналітико-дослідницької) у межах квесту

створює умови для вироблення навичок застосування універсальних стратегій самоосвіти.

Найчастіше на практиці вчитель стикається з проблемою, вирішення якої потребує знань з кількох предметних галузей, що у вчорашнього випускника вищої школи викликає багато труднощів. Тому у своєму дослідженні ми орієнтуємося на інтердисциплінарний підхід, сутність якого, як стверджує З. Галушка, означає розгляд предмета з різних сторін і різними методами, що дає змогу утворити новий спосіб розуміння предмета [5]. Оптимальною формою організації самостійної роботи студентів є інтердисциплінарний вебквест, орієнтований на самостійний пошук вирішення проблемних завдань, зміст яких виходить за межі конкретної дисципліни.

Засобом проектування, тобто виконання проектної діяльності на основі інтердисциплінарного підходу, ми обрали хмарні мережеві технології. Створення єдиного віртуального “робочого столу” в хмарному обліковому записі допомагає акумулювати результати індивідуальної пізнавальної діяльності кожного учасника квесту в межах колективної роботи. Для цього організатор квесту (викладач, група активних студентів) розміщує в онлайн-сховищі навчально-методичні матеріали, потрібні для проведення ділової гри, що складаються з цільового, змістовного, інформаційного та презентаційного модулів [8].

На етапі орієнтації самостійної роботи студенти вибирають рольову настанову вебквесту, диференційоване проблемне завдання на основі самооцінки рівня пізнавальної самостійності, визначають та налаштовують засоби мережевої комунікації (електронна пошта, месенджери, чати та ін.), що є у хмарному середовищі (наприклад, Hangouts, Gmail, Blogger, Google +).

Для колективної або групової роботи над роллю створюють нові директорії (каталоги), в яких безпосередньо ведеться спільна робота з файлами проєкту. Це позбавляє необхідності ведення нескінченної кореспонденції з об'ємними вкладеннями, забезпечує можливість обговорення завдання з робочих місць користувачів будь-якої географічної віддаленості та у будь-який час, коментування викладачем проміжних результатів самостійної діяльності для їх корекції та загального оперативного управління [3].

У структурі інтердисциплінарного вебквесту, запропонованій Б. Доджем і Т. Марчем [17; 18], виокремлюємо цільовий, змістовний, інформаційний та презентаційний блоки, взаємозв'язок між якими зумовлений логікою організації проектної діяльності студентів.

Цільовий блок є основним компонентом усього навчального проєкту. Вибір теми інтердисциплінарного квесту повинен відповідати не тільки логіці дисципліни, яку вивчають, а й перетинатися з потенційними галузями

знань. Мета квесту – конкретний результат колективної роботи над проєктом, а реалізація сценарію квесту допоможе учасникам його досягти.

Самостійна робота студентів над вебквестом організовується у таких формах:

- індивідуальна самостійна навчально-пізнавальна діяльність з реалізації диференційованого завдання відповідно до обраної ролі;
- групова робота з реалізації базового завдання відповідно до конкретної ролі (мінігрупи);
- колективна робота зі створення готового інформаційного продукту як сукупність результатів реалізації ролей проєкту.

Змістовний блок інтердисциплінарного вебквесту містить: головне завдання, базові завдання для окремої ролі, диференційовані індивідуальні завдання. Проблемна ситуація, вирішення якої потребує реалізації кількох ролей, є головним завданням квесту. Для пошуку вирішення узагальненої проблеми квесту потрібна її декомпозиція на базові завдання, що дає учасникам змогу з обраними ролями абстрагуватись від несуттєвих вихідних даних. Базове завдання може бути диференційовано за ступенем складності його виконання: “виконавець”, “експерт”, “дослідник”.

В *інформаційному блоці* для кожного квесту в межах дисципліни, яку вивчають, викладач рекомендує ресурси, що умовно поділені на такі категорії: універсальні ресурси, що містять посилання на електронні каталоги та бібліотеки; онлайн-сервіси для обробки інформації; тематичні ресурси, використання яких доцільно під час реалізації обраної ролі. Діяльність викладача з відбору ресурсів вимагає повноти знань з проблемної ситуації, що проєктується, оскільки потрібно виключити ймовірність використання студентами сайтів з непідтвердженою, хибною або необ’єктивною інформацією. Інтерактивний характер інформаційного середовища, побудованого на основі хмарних технологій, як зазначають П. Микитенко, О. Галицький, дає студентам можливість самостійно поповнювати та оновлювати ресурси [12].

Механізмами мережевої комунікації в межах роботи над вебквестом є: електронна пошта, чати, групи в соціальних мережах, алгоритми використання яких знайомі більшості студентів, а хмарний обліковий запис дає змогу об’єднати їх у єдину систему обміну інформацією.

Презентаційний блок організаційного проєкту вебквесту містить інформацію про форми подання результатів колективної роботи над проєктом та критерії оцінки якості кінцевого інформаційного продукту.

Використання хмарних сервісів дає можливість не тільки організувати групову роботу студентів над вебквестом, а й консолідувати результати їх діяльності для публічного представлення та подальшої процедури оцінки. Готовий вебквест може бути оформлений у вигляді презентації, створеної

Microsoft Power Point або Prezi. Також може бути використана програма Microsoft Sway, що є новим способом створення творчих веборієнтованих інтерактивних презентацій у браузері.

Критеріями оцінки самостійної роботи над диференційованим завданням є: правильне розуміння завдання; доцільність використовуваної інформації; логічність, структурованість роботи; оцінка змісту результатів дослідження; участь у групах; оформлення та подання результатів самостійної роботи.

Ураховуючи роль самостійної роботи в особистісному розвитку студентів та формуванні готовності до професійної діяльності в умовах змішаного навчання, ми розглядаємо її як умову для розвитку і закріплення універсальних когнітивних та метакогнітивних умінь, пов'язаних з незалежним пошуком інформації та переробкою її безпосередньо суб'єктом. Ці вміння є універсальними, оскільки орієнтовані на оволодіння процедурами розумової діяльності незалежно від предметної галузі. Компетенції, що формуються, допомагають студенту задовольнити пізнавальну потребу шляхом самоосвіти на основі власного регуляторного досвіду.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Глобальний інформаційний простір здатен повноцінно задовольнити потреби студентів у самоосвіті, причому важливою є наявність у кожного як особистісних настанов і якостей, так і володіння системою раціональних способів отримання, зберігання, обробки інформації засобами хмарних мережевих технологій. Автономні моделі поведінки майбутніх учителів у пізнавальній, інформаційно-аналітичній, пошуковій, дослідницькій діяльності засобами мережевих технологій виробляються саме в процесі самостійної роботи.

Сутність організаційно-педагогічних умов оптимізації самостійної роботи у ЗВО полягає в переорієнтації пріоритетів її функцій з акумулятора фундаментальних знань у засіб розвитку особистості майбутніх учителів музичного мистецтва, формування їх готовності до професійної діяльності в умовах змішаного навчання. Будучи учасниками освітнього проекту в умовах змішаного навчання, студенти вчаться працювати за обставин, наближених до реальних, бути частиною спільноти однодумців, водночас розвиваючи власні самостійність, активність, ініціативність, комунікабельність, відповідальність, креативність та інші особистісні характеристики, що забезпечують успішність подальшої професійної діяльності. Інтердисциплінарний характер головного завдання квесту сприяє набуттю кожним суб'єктом регуляторного досвіду, пов'язаного з прийняттям рішення, що є у площині низки предметних сфер.

Наведені результати дослідження не є вичерпними. Потребують подальшого дослідження питання стратегії і технології розбудови інтегрованого інформаційно-освітнього середовища в педагогічному

університеті, важливою складовою якого є організація самоосвітньої діяльності майбутніх учителів. Проблема формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до роботи в умовах інтегрованого інформаційно-освітнього середовища школи потребує моніторингу шляхів оптимізації використання інтерактивних методів навчання з метою розвитку здатності студентів до інтерактивної дистанційної навчальної взаємодії.

1. *Васиньова Н.* Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня: досвід і сучасні вимоги. Актуальні питання гуманітарних наук. 2022. Вип. 55. Т. 1. С. 221–226.

2. *Воеводко Л. М.* Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти : зб. наук. праць “Педагогічна освіта: теорія і практика”. Кам’янець-Подільський, 2016. Вип. 21. С. 25–31.

3. *Волошина Т. В.* Використання гібридного хмаро орієнтованого навчального середовища для формування самоосвітньої компетентності майбутніх фахівців з інформаційних технологій : дис. канд. пед. наук. Київ : Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України. 2018. URL: <http://surl.li/hkmbn>.

4. *Галузяк В. М., Сметанський М. І., Шахов В. І.* Педагогіка : навч. посібник. 5-е вид., виправл. і доповн. Вінниця : ТОВ фірма “Планер”, 2012. 400 с.

5. *Галушка З. І.* Методологія та методика наукового дослідження : навч.-метод. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 220 с.

6. *Жукова О. С.* Формування пізнавальної активності студентів при застосуванні в навчальному процесі нових інформаційних технологій. URL: <https://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2008-06/08zostep.pdf>.

7. *Капран С. Б.* Організація самостійної роботи майбутніх організаторів діловодства (державні установи). Молодий вчений. 2014. № 2(5). С. 112–115. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32309821.pdf>.

8. *Кашина Г. С.* Інформаційно-технологічне забезпечення неперервної освіти та професійної діяльності педагогів. Управління системами післядипломної освіти для сталого розвитку : колективна монографія / за заг. ред. Н. Рідей. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. 2019, С. 528–544.

9. *Ковальова В., Остапенко Л.* Огляд інструментальних можливостей для створення вебквестів освітнього призначення. Науково-дослідна робота студентів як чинник удосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя : зб. наук. праць. Харків : Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2023. Вип. 22. С. 72–80.

10. *Малихін О. В.* Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів: теоретико-методологічний аспект : монографія. Кривий Ріг : Вид. дім, 2009. 307 с.
11. *Мармаза О. І.* Самостійна робота як ефективний засіб професійного розвитку студента. Модернізація освітнього процесу в Інституті підвищення кваліфікації, перепідготовки : матеріали методолог. семінару / ХНПУ ім. Г. С. Сковороди ; за заг. ред. проф. Р. І. Черновол-Ткаченко. Харків : Щедра садиба плюс, 2016. С. 19–34.
12. *Микитенко П. В., Галицький О. В.* Використання сучасних хмарних технологій у навчальному процесі закладу вищої освіти. Освітній дискурс : зб. наук. праць. 2021. Вип. 33 (5). С. 7–17.
13. *Нестерова Н.* Технологія “вебквест” як ефективний стимул навчальної діяльності студентів ЗВО. Сучасні гуманітарні дослідження молодих науковців у глобалізаційному світі: виклики, інновації, безпека : тези Міжнар. очно-дист. наук.-практ. конф. молодих вчених (6–7 листопада 2023 р.) : у 2-х ч. Ч. 1. / за заг. ред. О. М. Прохорчука. Київ, 2023. С. 128–131.
14. *Ніколенко Л. М., Ільченко Л. А.* Самостійна робота за дистанційної форми навчання: результати опитування студентів. Наукові записки. Серія : Педагогічні науки. Вип. 194. С. 162–167.
15. *Чусова О. М., Ваколя З. М., Чейнеш І. В.* Педагогічні основи дистанційного навчання. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2021. Вип. 80. Т. 2. С. 167–170. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/3481>.
16. *Яремчук Н., Сениця Н.* Педагогічні умови формування віртуального освітнього простору закладу вищої освіти. Молодь і ринок. 2021. № 7, 8 (193–194). С. 54–61.
17. *Dodge B.* WebQuests: a technique for Internetbased learning. Distance Educator. 1995. No. 1. P. 10–13. URL: <http://webquest.org/>.
18. *March T.* Web-Quests for Learning. URL: <http://tommarch.com/strategies/webquests>. Cambridge Academic Content Dictionary. Cambridge University Press, 2023. URL: <https://dictionary.cambridge.org/quest>.

References

1. Vasyn'ova, N. (2022). Orhanizatsiia samostijnoi roboty zdobuvachiv vyschoi osvity druhoho (mahisters'koho) rivnia: dosvid i suchasni vymohy. *Aktual'ni pytannia humanitarnykh nauk*, 55, 1, 221–226.
2. Voievodko, L. M. (2016). Orhanizatsiia samostijnoi roboty zdobuvachiv vyschoi osvity : zb. nauk. prats' *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka*. Kam'ianets'-Podil's'kyj, 21, 25–31.
3. Voloshyna, T. V. (2018). Vykorystannia hibrydnoho khmaro

orijentovanoho navchal'noho seredovyscha dlia formuvannia samoosvitn'oi kompetentnosti majbutnikh fakhivtsiv z informatsijnykh tekhnolohij : dys. kand. ped. nauk. Kyiv : Instytut informatsijnykh tekhnolohij i zasobiv navchannia NAPN Ukrainy. Retrieved from <http://surl.li/hkmnb>.

4. Haluziak, V. M., Smetans'kyj, M. I., Shakhov, V. I. (2012). Pedahohika : navch. posibnyk. 5-e vyd., vypravl. i dopovn. Vinnytsia : TOV firma "Planer".

5. Halushka, Z. I. (2023). Metodolohiia ta metodyka naukovoho doslidzhennia : navch.-metod. posibnyk. Chernivtsi : Chernivets. nats. un-t. im. Yu. Fed'kovycha.

6. Zhukova, O. S. Formuvannia piznaval'noi aktyvnosti studentiv pry zastosuvanniv navchal'nomu protsesi novykh informatsijnykh tekhnolohij. Retrieved from <https://vvv.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2008-06/08zostep.pdf>.

7. Kapran, S. B. (2014). Orhanizatsiia samostijnoi roboty majbutnikh orhanizatoriv dilovodstva (derzhavni ustanovy). *Molodyj vchenyj*, 2(5), 112–115. Retrieved from <https://tsore.ats.uk/dovTiload/pdf/32309821.pdf>.

8. Kashyna, H. S. (2019). Informatsijno-tekhnolohichne zabezpechennia neperervnoi osvity ta profesijnoi diial'nosti pedahohiv. Upravlinnia systemamy pisliadyplomnoi osvity dlia staloho rozvytku : kolektyvna monohrafiia / za zah. red. N. Ridej. Kyiv : Vydavnytstvo NPU imeni M. P. Drahomanova, 528–544.

9. Koval'ova, V., Ostapenko, L. (2023). Ohliad instrumental'nykh mozhlyvostej dlia stvorennia veb-kvestiv osvitn'oho pryznachennia. Naukovodoslidna robota studentiv iak chynnyk udoskonalennia profesijnoi pidhotovky majbutn'oho vchytelia : zb. nauk. prats'. Kharkiv : Kharkivs'kyj natsional'nyj pedahohichnyj universytet imeni H. S. Skovorody, 22, 72–80.

10. Malykhin, O. V. (2009). Orhanizatsiia samostijnoi navchal'noi diial'nosti studentiv vyschykh pedahohichnykh navchal'nykh zakladiv: teoretyko-metodolohichnyj aspekt : monohrafiia. Kryvyj Rih : Vyd. dim.

11. Marmaza, O. I. (2016). Samostijna robota iak efektyvnyj zasib profesijnoho rozvytku studenta. Modernizatsiia osvitn'oho protsesu v Instytuti pidvyschennia kvalifikatsii, perepidhotovky : materialy metodoloh. seminaru / KhNPU im. H. S. Skovorody ; za zah. red. prof. R. I. Chernovol-Tkachenko. Kharkiv : Schedra sadyba plius, 19–34.

12. Mykytenko, P. V., Halyts'kyj, O. V. (2021). Vykorystannia suchasnykh khmarnykh tekhnolohij u navchal'nomu protsesi zakladu vyschoi osvity. Osvitnij diskurs : zb. nauk. prats', 33 (5), 7–17.

13. Nesterova, N. (2023). Tekhnolohiia "vebkvest" iak efektyvnyj stymul navchal'noi diial'nosti studentiv ZVO. Suchasni humanitarni doslidzhennia molodykh naukovtsiv u hlobalizatsijnomu sviti: vyklyky, innovatsii, bezpeka : tezy Mizhnar. ochno-dyst. nauk.-prakt. konf. molodykh vchenykh (6–7 lystopada 2023 r.): u 2-gh ch. Ch. 1. / za zah. red. O. M. Prokhorchuka. Kyiv, 128–131.

14. Nikolenko, L. M., Il'chenko, L. A. Samostijna robota za dystantsijnoi formy navchannia: rezul'taty opytuvannia studentiv. *Naukovi zapysky. Seria : Pedahohichni nauky*, 194, 162–167. Retrieved from <https://ednautsusy.edu.ua/inde.h/ednauaitsle/viev/807>.

15. Chusova, O. M., Vakolia, Z. M., Chejpush, I. V. (2021). Pedahohichni osnovy dystantsijnoho navchannia. *Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy*, 80, 2, 167–170. Retrieved from <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/3481>.

16. Yaremchuk, N., Senytsia, N. (2021). Pedahohichni umovy formuvannia virtual'noho osvith'oho prostoru zakladu vyschoi osvity. *Molod' i ryнок*, 7, 8 (193–194), 54–61.

17. Dodge, B. (1995). VebKuests: a technikue for Internetbased learning. *Distantse Edutsator*, 1, 10–13. Retrieved from <http://vebkuest.org/>.

18. March, T. (2023). Veb-Kuests for Learning. Retrieved from <http://tomarch.tsom/strategies/vebkuests>. Tsambridge Atsademits Tsontent Ditstionary. Tsambridge University Press. Retrieved from <https://ditstionary.tsambridge.org/kuest>.

Стаття: надійшла до редколегії 13.04.2024

доопрацьована 04.05.2024

прийнята до друку 12.05.2024

ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL PREREQUISITES FOR OPTIMIZING THE USE OF DISTANT TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF STUDENTS' SELF-EDUCATION ACTIVITY

Nazarii Naumenko

*Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University,
Ostroz'koho Str., 32, Vinnitsia, Ukraine, UA–21100
vasilevskyi94@gmail.com*

The article deals with the necessity to optimize self-education activity of pedagogical university students' in the context of innovative technologies introduction, time deficit, and the need for continuous professional development of the specialists. It presents the approaches of major Ukrainian researchers to the definitions and features of higher education students' independent work. The attention is drawn to the project technology, in particular to the web-quest, which is considered to be an effective method of organizing students' independent work at a pedagogical university.

The organizational and pedagogical prerequisites for optimizing the effectiveness of pedagogical university students' independent work are defined as follows: involvement of students in project activities based on an interdisciplinary approach; application of cloud

network technologies in the organization of project activities of future teachers based on an interdisciplinary approach; the use of universal cognitive and metacognitive strategies of self-education in the process of project activities organized by means of cloud technologies; combination of both collective and individual forms of cognition in the project activities, which provides opportunities for self-actualization of the future teacher's personality.

The article summarizes the features that prove the feasibility of using web-quests in the independent study activity of prospective teachers: problem-based tasks; the role guidance; combination of individual and group forms of independent work; accumulation of different types of activity (cognitive, data search, analytical and exploratory).

The study discusses a modern effective form of organizing students' independent work – an interdisciplinary web-quest, aimed at finding solutions to specific problems, the scope of which goes beyond the limits of a particular field of knowledge. The peculiar features of students' and teachers' activities are analyzed in accordance with the structure of the interdisciplinary web-quest (objectives, content, information, presentation components).

Keywords: organizational and pedagogical prerequisites, independent work, students, optimization, project technology, web-quest, interdisciplinarity, cloud technologies.